

Politisk interessevaretagelse anno 2025

Magt og indflydelse i en ny politisk virkelighed

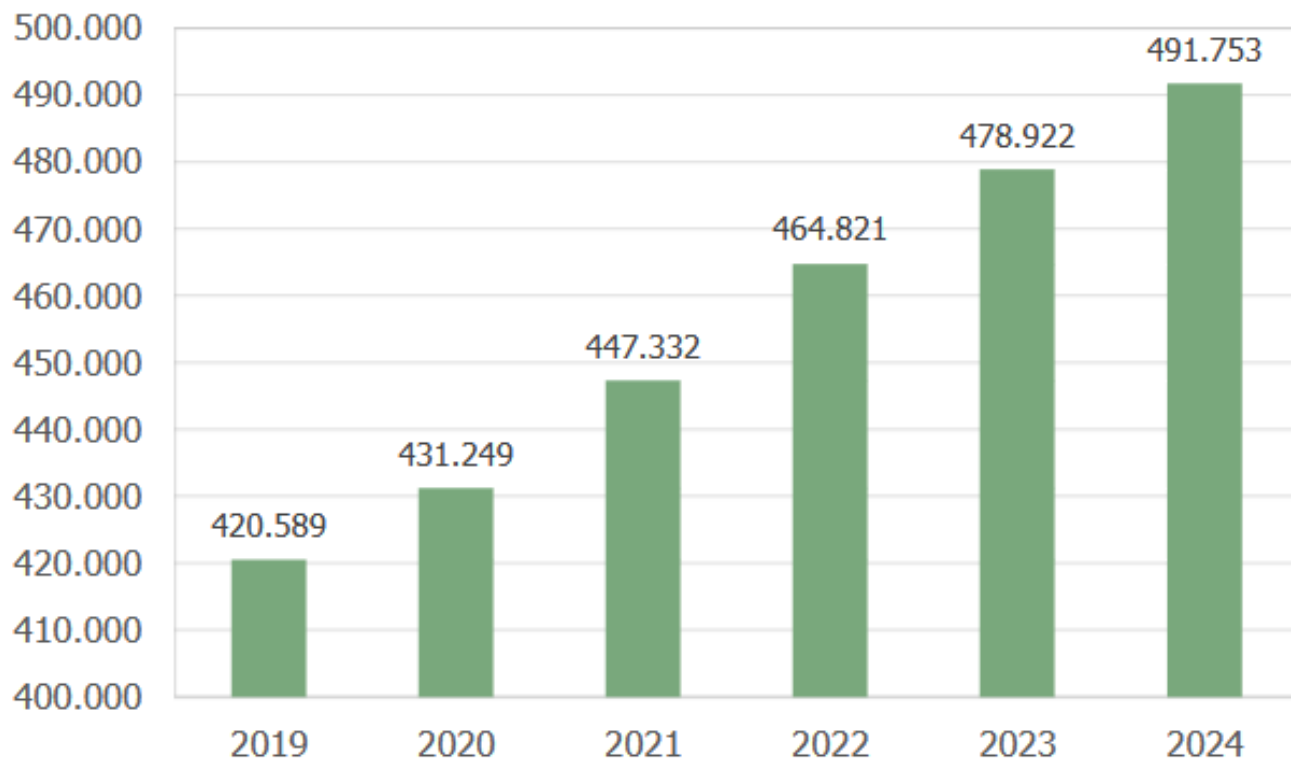
v/ Sofie Nilsson, direktør i Akademikerne

Temaer i oplægget

- Akademikerne bliver større og bredere
- Ny tid for den akademiske fagbevægelse
- Et tykt værdipolitisk bagtæppe
- Uddannelseslandskabet under forandring
- Politik der trækker skygger i overenskomstsystemet
- Det lange lys på arbejdsmarkedet
- Løn og partsarbejdet om nyt lønsystem

Akademikerne bliver større og bredere

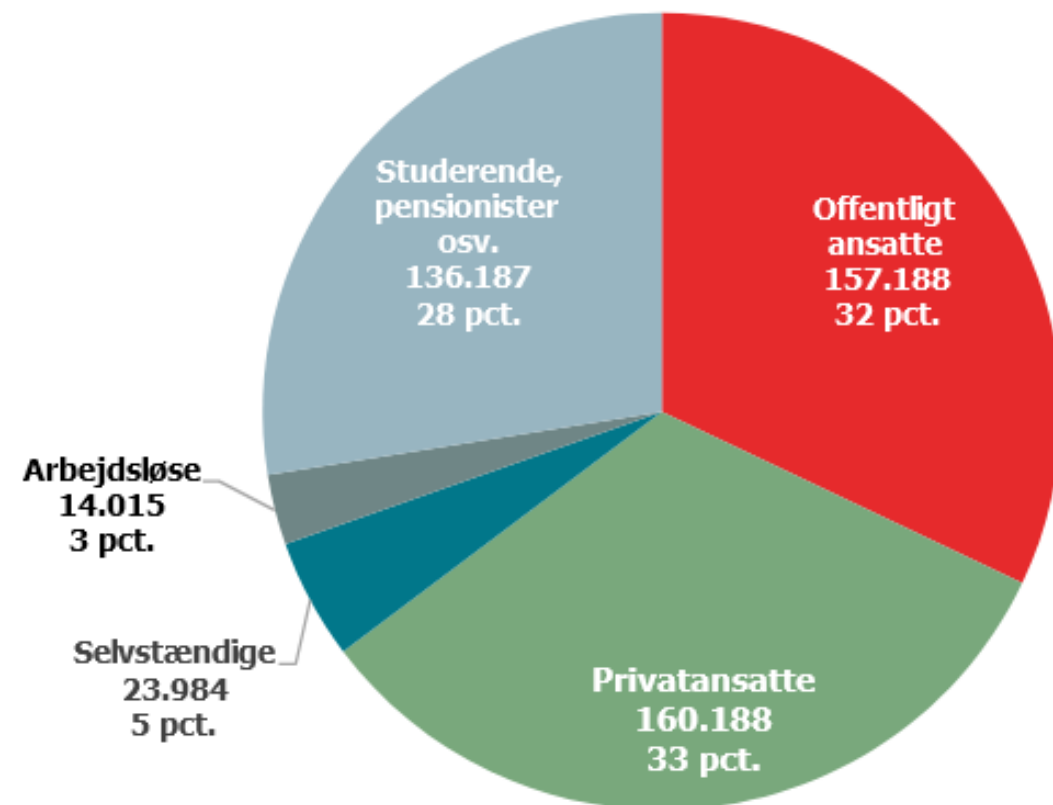
Figur 1. Udviklingen i antallet af medlemmer

Kilde: Akademikerne

Anm: Danske Fysioterapeuter, Ergoterapeutforeningen og Jordemoderforeningen blev først medlemmer af Akademikerne i 2020, men deres medlemmer er i denne figur også talt med i 2019.

Figur 2. Medlemmer fordelt på medlemstyper

Kilde: Akademikerne

Den overordnede bevægelse

Hoved- og forhandlingsorganisationen Akademikerne

– har behov for, at vi påtager os en styrkeposition, som øger vores indflydelse

Hvad?

Bokser ikke i den vægtklasse vi burde

- Ikke indflydelse/ politisk gennemslagskraft
- Ikke tilstede på store samfundsdagsordner
- Behov for samlet bevægelse/ uklart mandat
- Viden/højtuddannede tales ned

Hvordan?

Ikke til at komme uden om/Samfundsreformatør

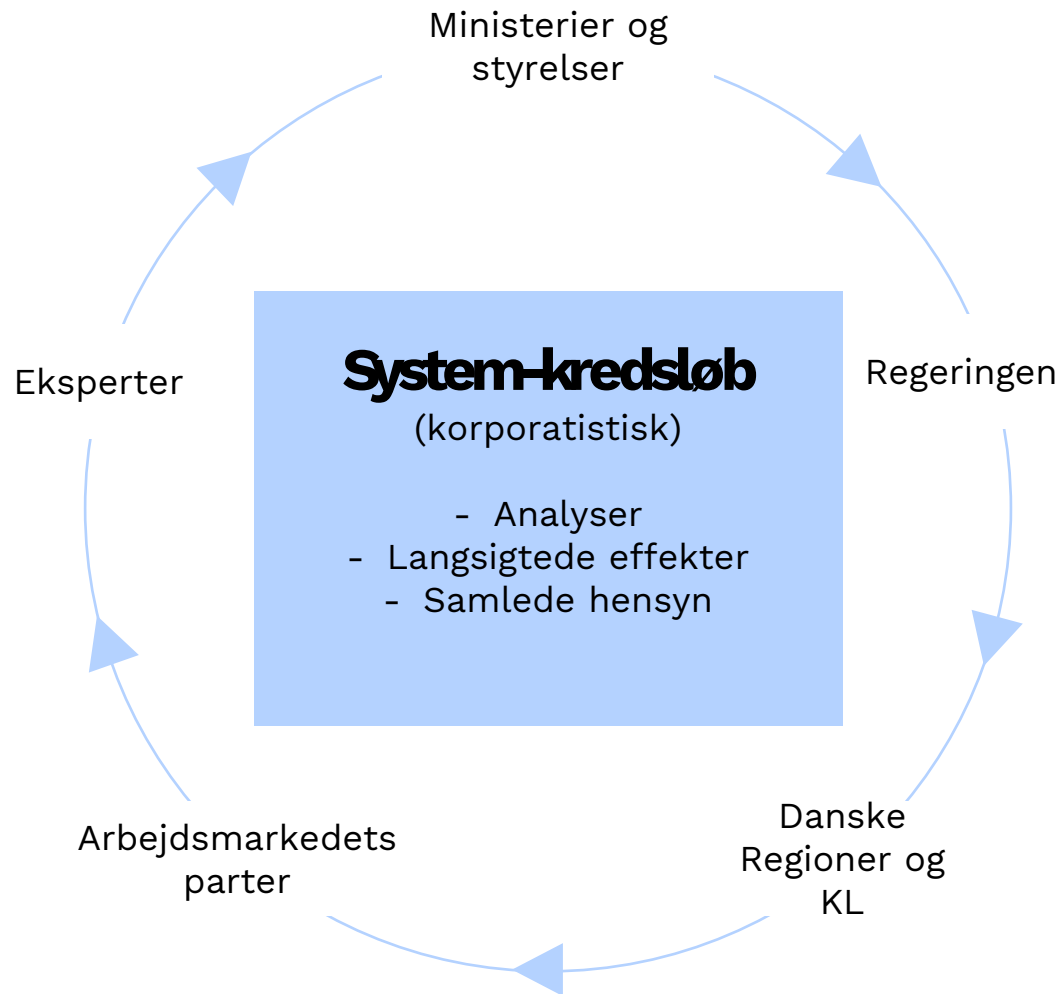
- Attraktiv medspiller/udvikle - ikke bevare
- Gennemslagskraft/tydeligt projekt
- 'ikke-kræve' –men 'statsmandsretorik'
- Nyt narrativ om akademikere

Hvorhen?

Opfattes, agerer og har effekt som en hovedorganisation

- Oprykning frem mod 'magtens' superliga
- Samlet bevægelse
- Lykkes med mærkesager
- Regeringers oplagte legekammerat
- Spille lige op med arbejdsgiver

Beslutninger træffes i to kredsløb

Fire strategiske anbefalinger, der kan sikre, at Akademikerne indfrier potentialerne og adresserer udfordringerne

*Indtage en
samfunds-
udviklende position*

*Være aktive i
policyudvikling*

*Sætte klare
dagsordener*

*Ændre narrativet om
akademisk
arbejdskraft*

Hvordan skal *”maskinrummet indrettes”*?

- AC's organisatoriske kapacitet og praksis

- Have en proaktiv, agil og samskabende kompetencebase
- Have en transparent, tydelig og tilgængelig organisation
- Have udpræget nysgerrighedskultur
- Have medarbejdere og ledere, der er organisatorisk indstillet frem for individuel
- Have medarbejdere og ledere, der kan indtage konsulentrollen situationsbestemt (rådgive, ekspert, undervise, facilitere og samskabe)
- Kunne bedrive advocacy, forhandling og lobbyisme
- Kunne bedrive ledelse ift. en samarbejdsmodel, dvs. tillidsbaseret delegering af ansvar og opgave
- Kunne arbejde projektorienteret med indsatser
- Være rutinerede i en projektorienteret indsatsstyringsmodel
- Være forrunners i digitaliseret understøttelse af tværfagligt samarbejde

Klar retning

Bestyrelsen har udformet en ny beskrivelse af Akademikerne

Bestyrelsen har endvidere udvalgt 3 hoveddagsordner, som vi skal kæmpe for i årene, som kommer:

Arbejdsmarkedet 2035

(hvordan udvikles arbejdsmarkedet, så det lange arbejdsliv bliver attraktivt?)

-Værdien af en akademiker

(hvordan imødegår vi akademiker-bashingen?)

-Hvad skal vi leve af?

(hvordan får vi samfundet til at se viden som et fundament for velstand og velfærd?)

Ny tid for den akademiske fagbevægelse

- Akademikere er ikke nogen nichegruppe. Vi er 500.000!
- Akademikernes mission er at skabe **resultater** for akademikere i Danmark. Fordi viden er vigtigt, og fordi samfundet har brug for akademikere.
- Det kræver indflydelse. Den har vi ikke i tilstrækkelig grad i dag.
- Real- og værdipolitisk er virkeligheden en anden end for 5-10 år siden.
- Det gode (økonomisk rationelle) argument er ikke nok.
- "Viden" er ikke længere trumfen der rydder bordet.
- Politik skabes andre steder. Konkurrencen er benhård.
- Mange har sagt: "Show it, don't tell it".
- Men hvad stiller vi op, når den strategi **ikke** virker? Når adgangskravene er nogle helt andre?

AC
Akademikerne

Et tykt værdipolitisk bagtæppe

En lige linje fra "Kloge Hænder", "De Lærdes Tyranni", Nina Smiths reformkommission til uddannelsesreformerne, der ruller nu.

Regering vil gøre op med "overakademisering" af samfundet. Færre skal være akademikere. Fremtiden kræver pædagoger, sygeplejerske og faglærte.

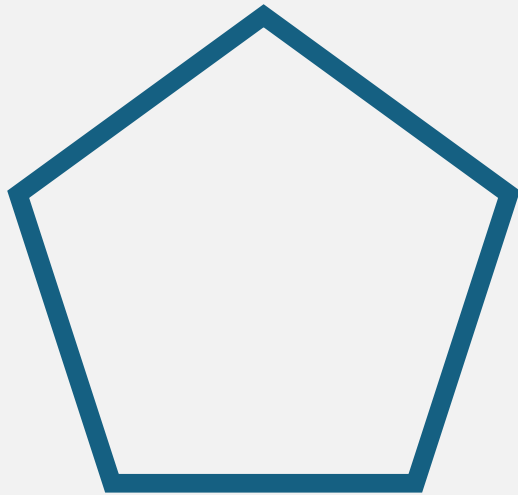
Reformer af universiteterne, ungdomsuddannelserne, professionshøjskolerne og erhvervsakademikerne.

Prioritering af praksisfaglighed, velfærdsområdet, erhvervsuddannelserne og omfordeling af uddannelsespengene.

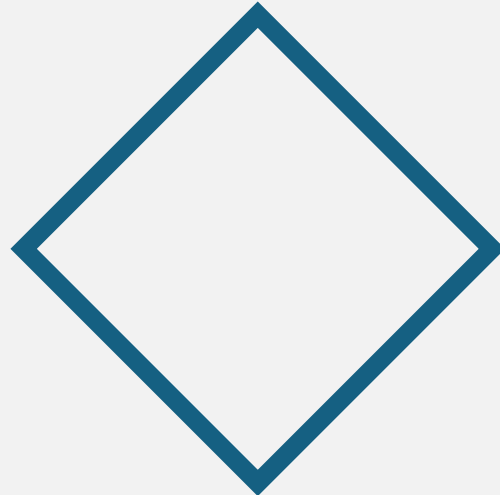
Uddannelseslandskabet under forandring

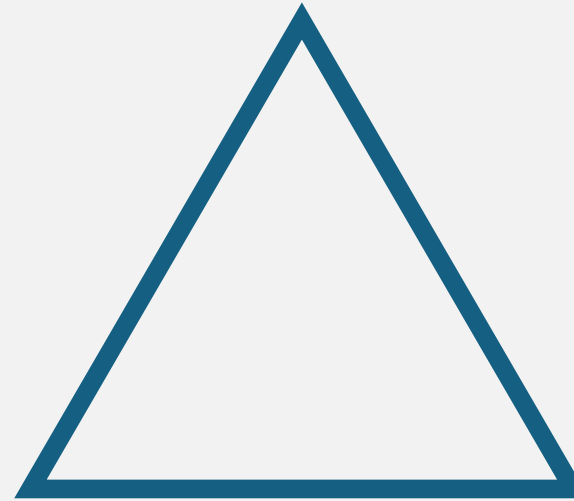
En **samlet langsigtet plan** for det videregående uddannelses- og institutionslandskab

Reform af ung.udd
(ny EPX, differentieret adgang til videregående udd., skærpet adgang til STX, afskaf 10. kasse og HF og meget mere)

Reform af professions- og erhvervsrettede vid.udd.
(kvalitetsinvestering, 15 ECTS færre, livslang læring, prof.master m.m.)

Reform af universitetsudd.
(sektordim., livslang læring, 30 pct. omlæg. til erhvervs kandidat og ny 75 ECTS-kandidat m.m.)

Hvor står Akademikerne i uddannelsespolitikken?

- Tyngdekraften, der normalt holder os nede på jorden, er sat ud af spil i uddannelsessystemet.
- Uanset hvor mange kampagner, vejledningstimer og politiske målsætninger der prøves af, vil de unge ikke lade sig begrænse. De vil selv vælge.
- Så de store uddannelsesreformer handler i høj grad om balancer. Det anerkender jeg og bakker op om. Vi har brug for alle slags arbejdskraft både i det offentlige og det private.
- Men er det med grænsebomme, vi får flere til at blive pædagoger?
- Akademikerne kæmper for et sammenhængende uddannelsessystem, der åbner døre til arbejdsmarkedet og videre uddannelse (både opad og til siden).
- Den vej skal man kunne se for sig, uanset hvor man starter.
- Det kræver investeringer i kvalitet, høj faglighed og viden.

Politik der trækker skygger i overenskomstsystemet

- Uddannelsesreformer er dog også mere end "kvalitetsdiskussioner". Især for fagbevægelsen.
- Nye konstruktioner som en 75 ECTS-kandidat, EPX'en og professionsmaster åbner ballet for små og store kampe mellem AC- og FH-familierne og med arbejdsgiverne.
 - *Bør en "kort kandidat" virkelig have lige så meget i løn som en traditionel?*
 - *Behøver man have gymnasielærere og akademisk uddannede undervisere på EPX?*
 - *Er det nødvendigt at forskningsbasere en master?*
- Retoriske spørgsmål, men svaret er ikke givet på forhånd. Derfor topprioritet både politisk og ved OK-forhandlinger at kæmpe for rammer og vilkår, der rimer på "akademiker".
- Frem mod OK26 arbejder Akademikerne, GL og andre medlemsorganisationer tæt sammen om at analysere reformernes implikationer på aftaler og grænser.

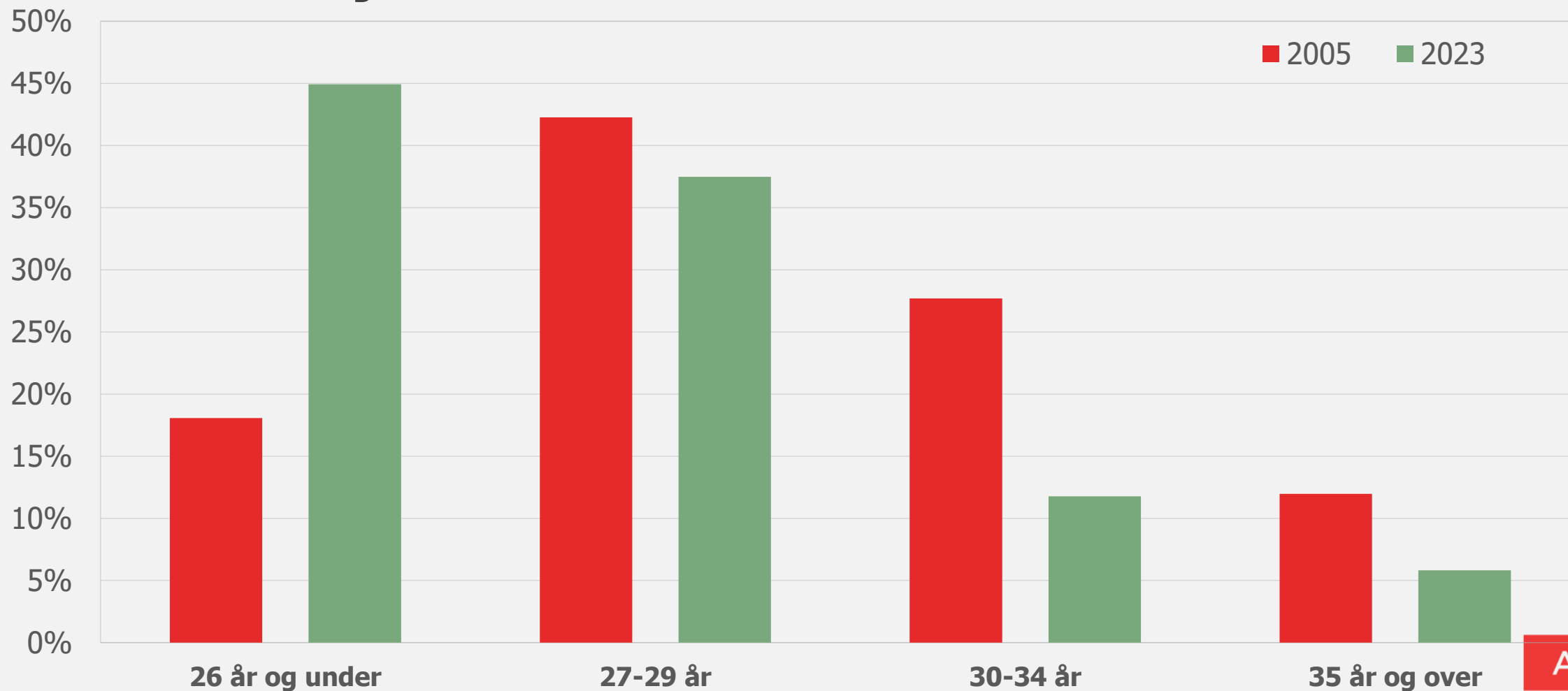
Det lange lys på arbejdsmarkedet

- Et spørgsmål, der fylder mere og mere – både konkret og abstrakt, politisk og i OK-sammenhæng – handler om fremtidens arbejdsmarked.
- Hvordan ser det ud for akademikere i fremtiden?
- 4 helt centrale temaer:
 - Stress og mistrivsel
 - Fleksibilitet
 - Flere skal blive længere
 - Ny teknologi
- Omdrejningspunktet for Akademikernes strategiske, politiske og overenskomstrorienterede arbejde de næste mange år.

Det danske arbejdsmarked – et kig ud af vinduet

- Der vil være færre i den arbejdsdygtige alder i fremtiden. også i Europa
- Mange reformer medfører længere arbejdsliv – især på uddannelsesområdet
- Akademikerne er yngre end de resterende grupper på arbejdsmarkedet
- Over halvdelen af akademikerne er ansat i det private erhvervsliv. Det gælder især de nyuddannede
- Hver 6. akademiker har mindst et barn under seks år – det er mere end dobbelt så stor en andel end for ikke-akademikere.
- 42 pct. af alle akademikere har mindst et barn under atten.
- Tilsvarende er det 24 pct. af ikke-akademikere, der har mindst et barn under atten

Alder for nyuddannede med en LVU

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken (UDDAKT70)

AC
Akademikerne

Aldersfordeling for akademikere og ikke-akademikere

- Arketype: Akademiker
 - 32 år
 - Kvinde
 - Har mindst et barn i førskolealderen
 - Bor i storbyen
 - Har mindst en forælder på arbejdsmarkedet (ofte to)
- Arketype: Faglært
 - 56 år
 - Mand
 - Har ikke børn under atten
 - Bor ikke i storbyen
 - Har forældre på pension eller i graven

Stress og mistrivsel

- Knap hver femte mistrives i hverdagen
- Næsten hver tredje dansker har en høj score på stressskalaen i 2023. For personer med en lang videregående uddannelse er det 26 pct., der scorer højt. For personer med en mellemlang videregående uddannelse er det 27 pct.
- Stigningen i andelen, der scorer højt på stressskalaen har været størst for de højtuddannede. Det er især de unge kvinder, der scorer højt på stressskalaen
- Flere kvinder med børn i førskolealderen stresser over både at skulle være en god forælder og en god medarbejder end mænd med børn i førskolealderen
- Stress koster det danske samfund:
- 61,9 mio. arbejdstimer om året
- 16,4 mia. kr. i øget sygefravær og tabt produktion
- 55 mia. kr. i samfundsmæssigt velstandstab

Fleksibilitet på arbejdspladsen

- 18 pct. af privatansatte mænd og 12 pct. af privatansatte kvinder har ingen ret til løn under barsel
- Langt størstedelen af de privatansatte (77 pct.) har ret til 1 barns sygedag med fuld løn. Omkring 20 pct. har ret til 2 eller flere
- Omkring en femtedel af forældrene har haft dårlig samvittighed over at arbejde hjemmefra mens deres barn/børn
- 71 pct. af forældre til børn i daginstitutioner har inden for det seneste år mindst én gang afleveret deres barn, selvom barnet havde symptomer på sygdom såsom hoste, feber, snot, dårlig mave eller smitsomt udslæt
- 21 pct. af forældre til børn i daginstitutioner har inden for det seneste år mindst én gang givet deres barn panodil eller lignende inden aflevering.

Flere skal blive længere

- Seniorerne efterspørger i høj grad fleksibilitet ift. at blive længere på arbejdsmarkedet. Muligheden for at gå på nedsat tid efterspørges mest
- Seniorer, der pensionerer sig fra det private arbejdsmarked, gør dette senere end seniorerne på det offentlige område.
- Seniorerne på det private arbejdsmarked arbejder i gennemsnit færre timer end seniorerne i det offentlige
- Mere end hver fjerde senior, der forlader arbejdsmarkedet gør dette som en direkte konsekvens af ledighed. For hver tredje er ledighed en medvirkende årsag til tilbagetrækning
- Blandt dem, der har været ledige inden for de seneste 24 måneder, svarer 23 pct. af seniorerne, at de har været ledige i samtlige af de seneste 12 måneder.
- Det er til sammenligning kun 17 pct. af de 30-54-årige, der har været ledige i alle 12 måneder.

Ny teknologi og nye kompetencer

- Knap fire ud af ti danskere er bekymrede for, om deres faglige kompetencer slår til
- Det er især personer uden uddannelse, der er bekymrede – 47 pct.
- Der er ikke store forskelle i bekymringsgrad mellem dem med en faglig uddannelse og en videregående uddannelse – her er det omkring 38 pct., der er bekymrede.
- Det er især dem med en videregående uddannelse, der vurderer, at de har behov for mere efter- og videreuddannelse
- Den største barriere for at deltage i efter- og videreuddannelse er ”arbejdspres og travlhed”

Tak for ordet!

